

Dos poetes fills de Sant Hilari Sacalm

Lluny de la terra frescal i incomparable on va veure la primera llum, lluny de son Sant Hilari anyorat, que deixà al tombar l'infantesa, la meua Mare m'ha desgranat moltes vegades ses recordances, que si no sempre portem claror de joia, son sempre amarades de melangia. M'ha dit d'aquell bell Paradís i de sa gent colrada... I després, m'ha relatat la vida de l'exili, qu'aixis pot qualificar-se llur temps de sojorn en la Ciutat, on la familia prengué una volada per cert no gaire falaguera. A la Ciutat cresqué an b sos germans i des d'allí es dispersaren, però sempre duent a l'ànima la sava i l'anyorament de la pàtria estimada.

El meu avi matern—el metje Benet Jover—es traslladá amb sa familia a Barcelona pel temps de la segona guerra carlina. Allí sos fills treballaren i estudiaren.

D'entre els meus oncles, tres n'hi hagueren que foren afavorits de les muses, encara que d'un d'ells—l'Antón—sols en conec un sonet en castellà, ignorant si va escriure iès més amb caràcter literari.

Quatre paraules—no un tractat ni una biografia—vull dir dels meus oncles poetes, complint aixís una obligació doble—en quant a la familia i en quant a la literatura—recordant el nom de dos fills de Sant Hilari qu'essentiren abrandats d'inspiració catalana i contribuïren al nostre Renaixement a la mida de llurs forces.

* * *

En el Renaixement de la literatura catalana sorgiren tot-seguit els caps-de-brot, que portaren la devantera i tenien el dó del geni o el cabal de la refinada cultura. Al seu costat, altres esperits selectes treballaren també fervorosament, enriquint el nostre verb amb produccions sucoses i variades, i llurs noms son també auriolats de la glòria que corona els Mestres.

Però el Renaixement de Catalunya no ha sigut sols un moviment espiritual, sino a la vegada un fet biològic: l'esperit de la terra, l'ànima de la nacionalitat es despertà i esclatà arréu en múltiples formes i gradacions.

Per a els meus oncles, aleshores que gairebé

eren desconegudes les afirmacions i les definicions nacionalistes, aquell moviment degué resultar com l'«Effetà!», la veu de la veritat qu'els donava la consciència de si mateixos. No parlo dels començaments, parlo del any 75 enà, i erò, aleshores com ara, per qui posseeix una cultura artificiosa i extranya, inculcada en llenguatge foraster, es sempre despertar-se quan, adolescent, se li revela a un-hom, de sobte, l'essència de la propria personalitat.

I cantaren: més o menys ben fets, escrivieren versos catalans, impregnats del sabor de l'època, però amb la sinceritat i l'entusiasme de qui parla amb una veu deslliurada i sortida del fons de l'èsser.

I per això em plau donar-ne mostra i fer-los conèixer, puix ells, recitant en vetllades o insertant en periòdics com «El Noticiero de Sans» i «El Porvenir de Sans» llurs composicions, portaren el seu gra de sorra a l'obra de la nostra Renaixença i son un exemple mes, vindicador de la justícia i la necessitat biològica de la lliberació i reintegració de Catalunya. Per aixó també, espero poguer aplegar un dia llurs obretes, avui disperses—algunes ja ben perdudes—, per a fer-les conèixer completament, no amb el caràcter de senzilla notícia com avui.

* * *

Ja he dit que del meu oncle Anton Jover, sols en conec un sonet castellà, i que no se que escrigués res en nostre llengua.

Dels altres dos, En Francesc i En Manuel, n'he llegit algunes composicions publicades—poques, en veritat—i la meua Mare m'en ha recitat varies, generalment fragments, puix no en recorda gaires de completes.

Regirant els arxius dels periòdics citats, i encarregant una recerca a les respectives families segurament podrà fer-se un petit aplec de les que resten.

En Francesc, el gran, fou el que n'escrigué més en català. En Manuel, que fou metje, n'escrigué més en castellà, per cert molt correctes i acabats.

No tenen el mateix caràcter els versos dels

dos germans, ses d'imatges, de qu'els d'en Man

Però amb la ració era lliure, resultats admi l'un estava com ca del altre.

Quan feia la rí en 1882) en composició, d'un:

«A LA MEMORIA
EL PRIMER

Complint sagrat del pur amor sent avui deixeu que encar qu'el cor em

Es trist cantar-vos per có febrosa se Fa un any que no i avui no podeu ve

El plor: mostra d'una mirada em ompiint-me d'aleg encisadores flaire

Vos fóreu com a teniu per corona i en vostre front el bon patrici, el s

Per có la vostra podrá tomba tanc meo, vostra imatge qu'us veig a totes

D'entre tota turalitat aque Francesc, qu'el xer completa:

D'un
el fer
el des